

Wojciech Szymański

Haćki, pow. Bielsk. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 4, 168-169

1970

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

HĄCKI, pow. Bielsk

Stanowisko 1

Konserwator Zabytków Archeologicznych w Białymstoku i Instytut Historii Kultury Materialnej PAN w Warszawie

Badania prowadził dr Wojciech Szymański. Finansował WKZ w Białymstoku. Drugi sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne, osada z okresu lateńskiego.

W 1967 roku dokonano sondażowego badania. Ten sezon zainicjował badania systematyczne.

Ogółem przebadano 340 m² przede wszystkim na płaskiej platformie, częściowo również na zboczach, stwierdzając nawarstwienia kulturowe pochodzące z różnych okresów, koncentrujące się głównie wzdłuż krawędzi. W partii środkowej odkryto 1 jamę z początków okresu lateńskiego głębokości 1,5 m, z obfitą zawartością ceramiczną o nawiązaniach pomorsko-kloszowych, głównie w postaci półokrągłych mis. Tuż nad dnem zalegały w niej, przykryte grubą warstwą gliny calcowej, znaczne ilości kości zwierzęcych, w tym kilka kompletnych kończyn, spoczywających w nienaruszonym porządku anatomicznym. W środkowej części platformy grodziska po zdjęciu darni stwierdzono obecność kilku niewielkich zagłębień o bliżej nieokreślonym charakterze.

Kolejną pozycję chronologiczną zajmują nawarstwienia z VI wieku skupione wzdłuż krawędzi, a częściowo i na zboczu w pasie szerokości około 6 m, miąższości miejscami ponad 1 m. Zalegały w niej znaczne ilości całych kamieni polnych dużych rozmiarów i połupanych kamieni paleniskowych bez śladów wyraźnego układu. Wzdłuż krawędzi stwierdzono ślady płotu, zapewne z tegoż okresu, w postaci jam po parzystych słupach i rozsypiska zwęglonych bierwion na stoku. Znalaziono znaczne ilości ceramiki wyłącznie ręcznej roboty, liczne przేశliki gliniane, ślady produkcji odlewniczej w postaci fragmentów kamiennych foremek, części ozdób i drobin brązu, klamra i okucia pasa z brązu, nieliczne przedmioty żelazne itp. Na szczególną uwagę zasługują szczątki organiczne w postaci drobnych, skalcynowanych fragmentów kostnych, równomiernie rozproszonych w obrębie warstwy, łupinek orzecha laskowego, pojedynczych ziarn zbóż oraz bryłek zwęglonej substancji złożonej w przewodzie z ziarn prosa. Najmłodszą fazę zasiedlenia reprezentują nawarstwienia z XI—XII w., miejscami pokrywające warstwy starsze. W tym czasie wykonane zostały poważne prace niwelacyjne, mające na celu ustromienie północno-zachodniego, uprzednio łagodnego stoku. Nasyp, osiągający miejscami miąższość do 2 m, składa się z przemieszanej ziemi, zawierającej m.in. zabytki lateńskie i ze starszych faz wczesnego średniowiecza, co świadczy o czerpaniu ziemi z bezpośredniego sąsiedztwa, najpewniej z centrum płaskiej platformy.

Poza typową obtaczaną ceramiką, na uwagę zasługuje m.in. miniaturowy czekanik żelazny i ułamek srebrnej grzywny. Badania będą kontynuowane w latach następnych, obejmując również przyległą osadę otwartą oraz położony w sąsiedztwie kurhan.

IGOŁOMIA, pow. Proszowice patrz neolit

IZBICKO, pow. Strzelce Opolskie Konserwator Zabytków Archeologicznych w Opolu i Katedra Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego

Badania prowadził dr Stanisław Pazda. Finansował WKZ w Opolu. Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko kurhanowe wczesnośredniowieczne V w. (?) i VII—IX w.

Przebadano wykopaliskowo całkowicie kurhan Nr 15, o średnicy nasypu około 12 m i wysokości około 1 m. Spalone kości występowały w mniejszych lub większych skupiskach w obrębie całego nasypu usypanego w znacznym stopniu z osadniczej warstwy kulturowej, o czym świadczy jej treść oraz masowo występująca polepa i żużel. Większość ceramiki to fragmenty naczyń kultury przeworskiej z V w.

Ponadto nielicznie wystąpiła ceramika z wczesnej fazy wczesnego średniowiecza. Z przedmiotów znaleziono złotą zausznicę z pustym wisior-kiem zdobionym granulacją, 2 żelazne noże oraz fragmenty żaren rotacyjnych. Można wstępnie przyjąć (kwestię rozstrzygną badania antropologiczne), że kurhan zawierał szczątki większej liczby osobników pochowanych w różnym czasie. Część obwodu podnóża nasypu otoczona jest wyraźnym rowem dookołnym, w którym natrafiono na luźno rozłożone ślady słupów. Można przypuszczać, że ziemię do usypania kurhanu pobrano częściowo z wcześniej istniejącej na tym miejscu osady hutniczej kultury przeworskiej. Z hutnictwem są też związane prawdopodobnie obiekty, które wystąpiły w calcu pod nasypem. Wypełnione były one spalenizną i kamieniami; nie zawierały ceramiki ani innych zabytków datujących.

W najbliższym czasie nie przewiduje się kontynuacji prac badawczych.

JANIKOWO, pow. Inowrocław patrz okres wpływów rzymskich

Stanowisko 11